

En kvantemekanisk eventyrfe

Af Finn Berg Rasmussen, Niels Bohr Institutet

En spansk forfatter inddrager Schrödingers kat.

Schrödingers kat, kvanteusikkerhed, osv.

Det var lidt af en overraskelse, da der i mit spansk kursus pludselig dukkede en novelle op, hvor kvantemekanikken spiller en vis rolle. Det er den spanske forfatter Herminia Luque's (født 1964) der lader kvantefysikken invadere eventyrenes verden. ("La Hada Cuantica", ca. 2005)

En lille skoledreng sidder fredag aften og sveder over lektierne. De naturvidenskabelige opgaver har han løst først(!). Han mangler endnu nogle skriftlige opgaver i religion og at male en plakat til Mors dag. "Bare der ville komme en eller anden venlig nisse og hjælpe mig", siger han hen for sig. Han tænker på tante Robertas fortællinger om venlige trolde og nisser, der hjælper børn og unge med de utroligste ting.

Lige med ét hører han en svag hosten og får øje på et lille væsen på størrelse med en blyant. Hun præsenterer sig som en fe, men en speciel slags fe, ikke som de klassiske, der opfylder ønsker eller deler slik ud, derimod en kvantemekanisk fe. "Kvante-hvad-for-noget", spørger drengen. "En fe, som ikke er nogen fe, men som alligevel er en fe", lyder svaret. Og således fortsætter det derudad: Feen er ikke noget, før nogen siger, hvad hun er; hun kommer fra her eller fra der; hun ved ikke hvor gammel hun er, for vokser hun opad eller nedad?

Efter flere sådanne usikre udsagn indser drengen, at han må hjælpe sig selv med lektierne, og "nu må du lade mig gøre det i fred, for når min far kommer og ser, at jeg ikke er færdig, får jeg ikke lov at komme med i morgen ud til mine fætre med det store svømmebassin".

"Er det lørdag i morgen".

"Ja, du kvante-et-eller-andet, ved du ikke en gang hvad ugedag vi har!"

"Næh, det kunne jo faktisk godt være, at det var lørdag i dag".

I det samme kommer faderen ind og skynder på drengen: "husk nu baderingen og tegneserierne, for det har jeg lovet dine fætre. Mor venter nede i bilen". Åbenbart har feen alligevel kunnet udrette noget, nemlig at udnytte tidsusikkerheden til at forvandle fredag aften til lørdag morgen.

Den følgende aften beretter feen om sin vanskelige opvækst som et klodset fe-barn næsten uden magiske evner. Ved en afgørende eksamen var hun bundet til en pæl og skulle inden fem minutter befri sig og åbne en kasse, hvor en kat ellers ville blive slået ihjel ved en ukendt mekanisme. Missionen lykkedes ("det var også sådan en sød lille gråmis"), men under hele aktionen

havde feen kun kunnet forestille sig katten som både død og levende på samme tid! I feernes verden blev den tankegang betragtet som fuldstændigt sindssyg, og den lille fe var nu blevet sendt til den "virkelige" verden for at en person udefra - frem for alt et barn - skulle observere hende og dermed afgøre, om hun var en fe eller en ganske almindelig pige. Drengen advarer hende om, at som menneskepige skal hun gå i skole og læse lektier, men hun glæder sig omvendt til at få drengen som ven og til at spise chokolade og andet godt.

Til slut åbner forfatteren en kattelerm(!) for, at det hele er en drøm: I skoleklassen er der nemlig kommet en ny elev, en pige, der hedder Ada, og som drengen straks bliver ven med. Det spanske ord for en fe er "hada", men h er stumt, så udtalen er netop: Ada.

Det var jo noget af en udfordring at skulle forklare Schrödingers kat for de øvrige kursusedtagere, på spansk. Det kom næppe til at stå lysende klart, men det er en anden historie.

PFEIFFER **VACUUM**

Vacuum pumper

To-trins olielampumper
Promotionpris fra DKK 8.000

Tlf. 3166 8708
Lars.Scholte@pfeiffer-vacuum.dk
www.pfeiffer-vacuum.com